

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мария Желязкова
за материалите, представени за участие в конкурс за заемане на
академичната длъжност “доцент” в Институт по философия и социология,
за нуждите на секция "Публични политики и социални промени".

За участие в конкурса за доцент по специалност „Социология“, обнародван в ДВ бр.89/12.11.2019 г., е подала документи гл. ас., д-р Венета Кръстева и е единствен кандидат.

1. Общо описание на представените материали

Венета Кръстева участва в конкурса с 35 публикации. Публикациите са представени в съответствие с изискванията на Правилника на ИФС и включват: хабилитационен труд (монографията „Младежка заетост и трудова несигурност в България“, 2019), друга публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд, 5 студии, 15 статии и 13 глави в колективни монографии, повечето от които са издадени на английски език.

Представените публикации осигуряват количествена оценка на постиженията на кандидата, която е значително по-висока от минималните изисквания за заемане на длъжността „доцент“. Това се отнася и за отделните показатели, които влизат в общия брой точки, формиращи минималните изисквания.

Представените публикации също така ясно са разграничени от публикации, използвани за покриване на минималните изисквания за „доктор“ и „главен асистент“

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и преподавателска дейност

В структурата на общата академична дейност на д-р Кръстева ясно преобладава научно-изследователската работа.

Представените публикации показват, че споменатите по-горе количествени показатели са постигнати чрез изследователска работа със значителен мащаб, интензивност и дълбочина на изследванията, като голяма част от публикуваните изследвания са били проведени за един три годишен период между 2017 и 2019 година.

В изследванията на Венета Кръстева може да се забележат два доста ясно очертани центъра.

Единият от тях обхваща младежите като особена група със специфични проблеми сред които на преден план изпъкват особеностите на тяхното социално включване и в частност – включването им в пазара на труда. В това направление се

проучват безработицата, трудовата несигурност, бедността, включително и работещите бедни сред младежите, тъй като те заемат работни места с ниско качество. Анализирани са също така провеждани политики, институционални рамки и влиянието, което те оказват върху трудовата заетост и жизнените условия на младежите.

Вторият предмет на нейният изследователски интерес е православното християнство, религиозните институции и ценности, функционалността на вярата.

Бих подчертала, че младежката проблематика заема много по-значимо място в изследователската работа и значително преобладава в общата структура на проведените изследвания и в публикациите на д-р Кръстева.

3. Учебна дейност на кандидата от началото на кариерата му

В периода 2010-2016 Венета Кръстева е изнасяла курс лекции и провежда упражнения по икономическа социология в ПУ "П. Хилендарски". Освен това е участвала и в провеждането на стажантско обучение на студенти по социология от СУ и УНСС. Аз лично съм свидетел на ангажираността и усилията, които д-р Кръстева положи във връзка с програмата за включване на студенти като стажанти в Института и по-специално в секция „Публични политики и социални промени“.

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата, ясна характеристика на научните приноси

Представената от д-р Венета Кръстева справка за научните приноси (посочени са 12 теоретични и научно-приложни приноси) съдържа интересни и значими теоретични и научно-приложни приноси, които отразяват основната част от извършената изследователска работа и съдържанието на представените публикации.

В по-голямата си част посочените приноси се отнасят до изследванията на проблеми на младежта и се съдържат почти изцяло в представения хабилитационен труд. Тъй като някога започвах научната си работа с изследвания на младежта, а след 1989 г. настъпи сериозен спад в тези изследвания и въобще на интереса към тази проблематика, аз придавам важно значение на постиженията на д-р Кръстева. Членовете на научното жури са започнати с приносите и затова ще подчертая само някои от тях:

Бих изтъкнала например, аналитичният преглед на основни концепции и парадигми в областта на младежките изследвания, въз основа на който е представено социологическо разбиране за появата на концепцията за младостта като специфичен период в човешкия живот, както и за младежите като група с определена социално-демографска и особено – поведенческа специфика.

Друг принос е свързан с фокусът върху влиянието на социално-икономическия контекст, включително и политиките, което в някои случаи е неблагоприятно, както и систематизирането на характеристики на групата и на околната социална среда, които правят младите хора особено уязвими на пазара на труда и допринасят за нарастваща

фрагментация на младежката група поради различен достъп до ресурси и различни възможности да се включат и да действат успешно на трудовия пазар.

Според мен приносен характер има и успешното комбиниране на количествени и качествени данни, което е допринесло за задълбочено изследване и идентифициране на такива сегменти от реалностите, които иначе лесно може да останат незабелязани.

Мисля че е важно да се отбележи и тематиката, свързана с религията и особено – функционалността на религиозните ценности. Значението на тази тематика произтича от слабостта на семейството и особено на образователната система да развият на адекватно ниво емоционалната и социална интелигентност на децата и младежите. Кръстева е обърнала внимание главно на недостатъчния капацитет на образователната система да развива тези аспекти на интелигентността (или в малко по-стари термини – да възпитава децата и младежите) и така възниква съвсем логична връзка с християнските религиозни ценности като възможен компенсативен механизъм.

5. Принос на кандидата при колективни публикации

Значителна част от представените публикации са колективни, което се дължи на интензивното участие на д-р Кръстева в крупни международни и национални проекти. Тъй като не са представени разделителни протоколи, колективните публикации биха могли да затрудняват стриктното разграничаване на собствените текстове на кандидата от тези на другите участници. В тази връзка трябва да отбележа две неща:

1. Тъй като в някои от колективните публикации съм съавтор - не рецензирам тези публикации. Но от тях знам със сигурност, че д-р Кръстева има ясно разграничими за останалите съавтори части и собствен принос към цялостните колективни публикации.

2. Основната част от собствените авторски текстове и което е по-важно – основните приноси на кандидата са включени в представения хабилитационен труд.

6. Отражение на научните публикации на кандидата в академичната литература

Д-р Венета Кръстева е представила 22 цитата в международни и български реферирани издания. Заедно с това и във връзка с участието ѝ в крупни международни проекти и мрежи, отбелязани в документите по конкурса, аз съм свидетел и на факта, че д-р Кръстева е търсена в качеството си на изследовател и експерт от страна и на други проекти и изследователски мрежи.

7. Критични бележки на рецензента по представените трудове

Д-р Кръстева е демонстрирала забележителна литературна осведоменост – само в хабилитационния труд са използвани почти 260 литературни източника, като по-голямата от тях са чуждестранни. Това е във връзка с важна черта на изследванията на кандидата - интересът към универсални, общоевропейски аспекти на изследваните

проблеми, например т.нар. политики на активация и остерити мерки или ограничаването на държавите на благосъстоянието, де-индустриализацията, икономическата рецесия и др. които се срещат във всички страни на ЕС. Това очертава В. Кръстева като изследовател излизащ извън националните граници и домашната специфика на изследваните проблеми и постигнал ясно присъствие в европейското изследователско пространство.

Нямам критични бележки, но имам една препоръка: Д-р Кръстева изследва процеси в различни тематични области – трудов пазар, младежка заетост, религиозни ценности, енергийна бедност и др. Вероятно вече има идеи за фокусиране върху конкретни теми в по-нататъшната си научно-изследователска работа. Струва ми се важно, какъвто и да е избора на тематиката, наред със задълбочения анализ на актуалното състояние: а/ да се засили идентифицирането на дългосрочни (исторически) тенденции в динамиката на съответното явление; и б/ да продължи търсенето на взаимното влияние на публични политики в различни области, вкл. и особено на такива, които на пръв поглед изглеждат несвързани с изследваната тема. Мисля, че и двете аналитични перспективи обогатяват знанието и допринасят за по-нататъшно разсейване на мъглата от идеологии и идеологеми, която доста задушаваша социалния анализ.

8. Лични впечатления на рецензента за кандидата

Продължителната ми съвместна работа с д-р Кръстева в секция „Публични политики и социални промени” е изградила у мен впечатлението, че тя е интелигентен, добросъвестен, упорит и задълбочен изследовател, притежаващ достатъчно ерудиция, желание и амбиция да извършва сериозна изследователска работа.

9. Заключение

Имайки предвид обема и качеството на изследователската работа на Венета Кръстева, нейните приноси, както и личните ми впечатления от нея убедено предлагам на уважаваните членове на Научното жури по конкурса да препоръчат на Научния съвет на Института по философия и социология при БАН гл. асистент, д-р Венета Кръстева да бъде назначена на научната длъжност „доцент“.

Февруари, 2020
Гр. София

Подпис:
/Мария Желязкова/